

Ta det politiska ansvaret för den hållbara laxodlingen i Kungshamn-Smögen!

Öppet brev till Miljöminister Isabella Lövin

cc. Statsminister Stefan Löfven

Ni håller säkert med om, att det största bekymret nu är hur vi ska lösa klimat och miljökriserna. Samtidigt vill vi äta och leva gott, skapa nya jobb, hålla landsbygden levande och reducera gamla utsläpp. En sådan drömlösning finns knappast. Men vi vet ett projekt som kommer väldigt nära: satsningen på ekologiskt hållbar laxodling i Kungshamn-Smögen. Risken är att det stoppas. Känner ni till det?

Fisk är den miljömässigt och nutitionsmässigt bästa maten. Istället för att odla lax i havet, som kostar mycket och förorenar, vill miljömedvetna tekniker och entreprenörer på orten odla på land. Då kan de använda avfall från Sveriges centrum för fiskberedning (Kungshamn) till att mata fisken, driva ett nästan slutet produktionssystem och använda avfallet till algodling och gödsel. I slutändan kommer det bara att släppas ut en bråkdel av vad fiskodling gör annorstädes. Den kommer inte att läggas ner utan konkurrens, för efterfrågan på odlad fisk växer. Ungefär 100 nya jobb kan skapas och fler när satsningen knoppar av sig. Även det behövs när havsfisket tagit slut. Kungshamn-Smögen kan inte leva på badgäster två månader om året.

Varför riskerar då satsningen att stanna vid experiment som hyllas av opartiska experter? Vi är verkligen inga tekniker, men en av oss var miljöpolitiskt rådgivare redan i Göran Perssons regering och en har studerat politik och särskilt demokrati och utvecklingsfrågor i snart 50 år. Så vi ser när politiken sviker och juridiken sätter käppar i hjulen. För det är det som nu riskerar att stoppa ett nästan sagolikt projekt. Därför skriver vi er. (Även en debattartikel publiceras idag, i *Bohusläningen*.)

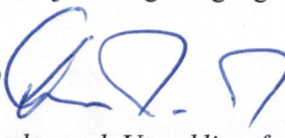
Dilemmat är att för att åstadkomma allt det goda, kommer det i starten av laxprojektet – inte senare – att släppas ut något mer föroreningar i havsvattnet än nu. Notera att detta bara gäller i den omedelbara omgivningen av gap och sund. Tack vare hårda vindar större delen av året och kraftiga strömmar, kommer utsläppen att snabbt sprida ut avfallet i åtminstone Skagerack och Nordsjön. Där släpps det redan ut oerhört mycket mer från annan fiskodling – vilken det nya konkurrenskraftigare projektet kan reducera.

Problemet är bara, att tillståndsgivande myndigheter, och efter 15 november i sista hand Mark- och Miljööverdomstolen, har svårt att göra avvägningar. För dem ligger det nära till hands att kräva nolltolerans, enligt reglerna. Det får inte släppas ut mer – alltså ska projektet stoppas.

Detta håller på att ske. Dessa instanser är byråkratiska och juridiska och det är inget fel, de gör sitt jobb. Problemet är att de också kommit att ta över politikens uppgift – trots att de har svårt att göra sammanvägningar och bedöma när det goda med råge överskrider det onda. Felet är alltså att ni politiker, som vi valt för att göra det, och som enkelt kan se att här finns ett projekt som löser nästan alla våra problem men som under uppstarten skapar ett litet tillfälligt nytt problem – ni politiker har stuckit huvudet i sanden.

Så vitt vi förstår måste ni därför prata med juristerna och på något sätt, som ni själva vet bäst, snabbt ta över och tacka för alla samstämmiga expertutlåtanden och juridiska bedömningar – och sedan, på grundval av detta, fatta ett väl avvägt beslut, så att projektet inte skjuts i sank och alla förlorar hoppet om framtiden. Allt annat vore en demokratisk och miljömässig motgång med betydande konsekvenser.

Kungshamn och Ljungskile, 13 November, 2019

 ; Edman (sign.)

Olle Törnquist, Kungshamn; Professor i Statskunskap och Utvecklingsforskning, Universitetet i Oslo.
Stefan Edman, Ljungskile; biolog, hedersdoktor vid Chalmers, författare och f.d. politisk sakkunnig i miljöfrågor i Statsrådsberedningen.